

TEZAUUL MUZEELOR ȘI MONUMENTELOR DIN ARGEȘ, PREȚIOS MIJLOC DE INFORMARE ISTORICĂ ȘI EDUCARE PATRIOTICĂ A TINERETULUI

NICOLAE MATEESCU

„Historia est magistra vitae“. Un adevăr etern cu semnificații complexe și adânci, transmis prin limba acelor strămoși legendari, viteji și făurari de așezări, purtând cu strălucire amprenta progresului epocii. Și după mai bine de două milenii marele adevăr își păstrează viabilitatea, istoria învățându-ne mult pe noi cei de azi, ca și pe alții de odinioară.

Spre deosebire de alte vremuri societatea noastră are privilegiul de a dispune de teaurizarea sistematică a multor volari ale istoriei, din timpurile cele mai vechi pînă astăzi, care alături de ceea ce s-a scris reprezintă un nesecat potențial informațional și educativ pentru toți fiii patriei.

Deși nu ni s-a păstrat complet, această carte a vieții fiecărei etape de dezvoltare a poporului nostru, ea constituie mărturia cea mai evocatoare și profundă a activității și luptei înaintașilor, care peste secole și-au dovedit de atîtea ori eroismul fără seamăn, pentru a ne lăsa moștenirea gliei, graiului și alte comori nestemate.

Măsurile importante luate de conducerea de partid și de stat pentru valorificarea și păstrarea moștenirii istorice a poporului român, avînd o orientare de o înaltă ținută patriotică au avut și au în permanență o influență din cele mai hotărîtoare în această direcție.

Țara se mîndrește cu impresionanta zestre de la înaintași, fiecare colț al său păstrînd vestigii de milenii sau secole cu sensuri majore despre trecutul poporului român.

Istoria a hărăzit Argeșului să fie străvechi leagăn de țară, mai ales prin Argeșul și Mușcelul istoric (și legendar) iar de aici să devină posibilă peste timpuri întemeierea a numeroase monumente (ori locuri istorice), din care cele mai multe s-au păstrat pînă în zilele noastre.

Vasta activitate de cercetare istorică desfășurată în Argeș, mai ales în ultimii 15 ani a înregistrat succese deosebit de mari prin organizarea unei puternice rețele muzeistice și punerea în valoare sau îngrijirea majorității monumentelor istorice.

Muzeul de la Cîmpulung, cu secții de istorie, naturale și artă, muzeul de la Curtea de Argeș (cu secții de istorie și artă populară), muzeele din Pitești și Golești cu un profil complex, Casa memorială „Liviu Rebreanu” de la Valea Mare, Casa memorială „George Topîrceanu” de la Nămăești-Muşcel, precum și Muzeele sătești: Retevoești, Mușătești, Domnești etc. au devenit centre de informare științifică și educare patriotică a cetățenilor de toate vîrstele. Ele dețin adevărate tezaure care grăiesc cu putere despre trecutul patriei pe aceste meleaguri. Nu poate fi o mai nobilă preocupare a fiecăruia dintre fiii județului ca dorința vie de a cunoaște direct valorile ce le dețin aceste muzee și de a vizita vestitele monumente istorice.

Dacă mulți din cei de vîrstă înaintată au cutreierat plaiurile Argeșului și au vizitat ori au contribuit la restaurarea unor monumente ale vetrei Țării, acum este rîndul tineretului, începînd cu cel școlar, de a drumetii spre a cunoaște nestematele aflate în muzee sau la monumente, de a se întîlni direct cu martorii din veac, vibrînd la înțelegerea acelor adînci învățăminte.

Multe pagini ale istoriei noastre sînt scrise în aceste ținuturi, care și în trecut au fremătat prin vitejia și hărnicia oștenilor de aici.

Cele mai vechi urme ale culturii de prund, pot fi cercetate de vizitatori la muzeul din Pitești — ele datînd din vremuri imemoriabile, de circa 600 mii ani.

Dar istoria dispune de numeroase și sigure dovezi mai ales din ultimele milenii. Astfel de urme dacice se păstrează la muzeul județean din Pitești.

Stăpînirea romană în Dacia ne-o atestă evident, printre altele, ruinele castrului Jidava (din apropierea orașului Cîmpulung) precum și cel recent descoperit la Purcăreni. Plaiurile stăpînite de Seneslau dintre Argeș și Olt, cu interesante drumuri și trecători, care de pe Topolog făceau legătura cu Jibla și Ciinenii, se pot admira și astăzi.

Basarabii, așezați în cetatea și tîngul Argeșului, ne-au lăsat vestita Curte și Biserica Domnească — monumente de cea mai mare însemnătate și vechime, care confirmă existența unei organizări statale aici, mult înainte de secolul al IV-lea. Poate nu departe de vechea reședință domnească de la Curtea de Argeș se va fi aflat și vestita Posada, unde în anul 1330 marele Basarab învinge oștile ungurești și cîștigă deplina independență.

Chiar dacă nu se va putea identifica așa de curînd acest loc, cert este că în Argeș se păstrează, devenind un simbol al unei înalte biruinți. Tinerii cercetători contemporani vor avea, sperăm, succesul acestei clarificări sau descoperiri.

Vlaicu Vodă merită a fi rememorat prin ceea ce păstrează muzeul de la Curtea de Argeș, care-și cîștigă noi descoperiri ca urmare a recențelor săpături efectuate sub conducerea cercetătorului dr. N. C o n s a n t i n e s c u.

Orașul Cîmpulung poartă încă de la anul 1300 strălucirea-i istorică, și, desigur, va fi fost și cu mult mai înainte.

Capitală de început a țării, cu impunătoarea-i Curte și Biserica „Negru Vodă”, orașul din care boierul Neacșu, în 1521, scrie prima slovă în limba

română, dispune de un complex muzeistic și numeroase monumente istorice, oferind publicului, spre vizionare, numeroase obiecte sau documente de o mare valoare istorică și științifică — tezaur informativ, dar și educativ.

Celor două orașe — muzeu și străvechi capitale — li se adaugă centrul muzeistic din capitala județului, aflat în curs de modernizare, cu numeroase și variate colecții din diferite domenii.

Mai apropiat de epoca noastră prin conținutul său, muzeul Golești evocă activitatea cărturarilor militanți pentru progres — Goleștii, ne amintește cu fiori de emoție și patriotism fierbinte de conducătorul răscobalei din 1821, Tudor Vladimirescu, care poposise aici, ne redă o pagină din istoria școlii românești, întemeiată aici la începutul secolului trecut, ne amintește de revoluția de la 1848, iar totodată păstrează o bogată colecție etnografică și un muzeu în aer liber.

Muzeul pomiculturii și viticulturii, care-și depășește proporțiile cu fiecare an ce trece, devine un culezător păstrător de comori, care evidențiază vechimea, iscusința și arta țaranului român, care s-a îndeletnicit de multe veacuri cu aceste nobile ocupații productive.

Fără a fi prezentat detalii tematice, se poate afirma cu toată certitudinea, că numeroase teme sau lecții de istorie își au o susținută bază documentară în aceste muzee (sau la unele monumente istorice), putându-se realiza nu numai informarea de ordin științific, dar și momente de avîntat patriotism, de educare a tineretului în spiritul dragostei față de lupta și munca înaintașilor.

Dar aceste puncte centrale muzeistice nu radiază doar singure peste Argeș; ele se interconectează printr-o densă rețea de monumente sau locuri istorice, care cuprind aproape toate văile principale ale județului. Între acestea amintim vechea așezare feudală de la Cetățeni, Mănăstirea Cotmeana și Schitul Brădet — ctitorii din timpul lui Mircea cel Bătrîn, neîntrecuta Mănăstire a lui Neagoe Basarab din secolul al XVI-lea, Cetatea Poenari de la Căpățineni ale cărei ruine au fost consolidate prin lucrările efectuate în ultimii ani, așezarea domnească de la Glavacioc, deosebit de interesantă, din vremea lui Vlad Călugărul (obiectiv unic și foarte interesant pentru zona de șes), mănăstirea Vieroșu (comuna Colibași), biserica domnească din Pitești (din vremea lui Șerban Cantacuzino), secularele biserici de la Tițești, Hîrticști, Șuici etc.

Toate acestea ne indică o mare vechime a așezărilor omenești din Argeș, meritînd asidue și amplificate strădăni pentru noi cercetări și pregătirea temeinică a unor lucrări monografice noi.

Pilda străbunilor a fost îmbrățișată de fii patriei din veacul nostru, și așa va fi întotdeauna. Mărturie a luptelor eroice din 1916, Mausoleul Mateiaș reprezintă, totodată, un pisc al tăriei și abnegației cu care eroii patriei noastre au știut să-și apere glia în timpul primului război mondial. Iată deci o pagină mai nouă de glorie, o filă din istoria scrisă de părinții celor care astăzi îl vizitează.

Salutară este, în acest sens, preocuparea de a se prezenta periodic piese istorice la principalele monumente istorice („Io, Mircea Voevod“, „Meșterul Manole“, „Ecaterina Teodoroiu“ etc.).

Tineretul are azi condiții din cele mai bune pentru a veni în contact cu cele mai importante monumente sau vestigii istorice. Școala este datoare să sporească acest interes în rîndurile elevilor, să le mijlocească îndeplinirea acestei patriotice îndeletniciri, prin excursii și drumeții; să le stimuleze dorința de a realiza albume, colecții etc., să le cultive pasiunea pentru cercetare, concomitent cu atitudinea înaintată de respect, conservare și păstrare a acestor valori.

Chiar dacă la unele clase numărul orelor de istorie nu pare suficient, posibilitățile de informare a elevilor și tineretului în general, în acest domeniu sînt sporite. Teme din istoria patriei, epoca feudală sau cea modernă ori contemporană pot fi percepute cu temeinicie prin studiul nemijlocit al vestigiilor purtătoare de remarcabile valori.

Este important însă ca alături de profesorii de istorie să fie și ceilalți colegi, pentru ca împreună, corelînd cerințele informării (în domeniul științelor naturale sau economice și politice) să se inițieze mai multe vizite și excursii în cuprinsul județului și țării — cu investiții mici, dar cu eficiență instructiv-educativă maximă.

Învățămintele unor astfel de activități depășesc pe cele ale obișnuitelor expuneri, convorbiri sau explicații teoretice. Curajul, respectul, dîrzenia, abnegația, eroismul, dragostea nemărginită față de țară și moștenirea primită de la strămoși, iată cîteva din trăsăturile care concură la definirea patriotismului, pe care-l putem cultiva odată cu prezentarea directă a valorilor amintite.

Gustați, tineri și vîrstnici, din această carte vie a istoriei Argeșului și Țării, din acest tratat scris cu spada voievozilor și oștenilor lor, apărători ai vetrei străbune, ori scrisă cu mistria și pana măiastră a unor meșteri legendari dinaintea, din vremea sau după timpul vestitului Manole, hrisov scris cu singele clocotitor al celor care au apărut glia, graiul, portul și datina strămoșească, al căror înflăcărat patriotism a răzbătut prin furtuni, întinzîndu-și razele-i strălucitoare pînă în vremurile noastre!

Nu este cinste mai mare și datorie mai sacră pentru cei ce astăzi au condiții minunate de învățătură ca aceea de a cunoaște ceea ce ne-au lăsat înaintașii, care au zidit și au gîndit pentru viitorul țării, viitor de aur și neîntrecută înălțare care se înfăptuiește azi sub ochii noștri, dar pentru care memorabile generații au luptat veacuri de-a rîndul.